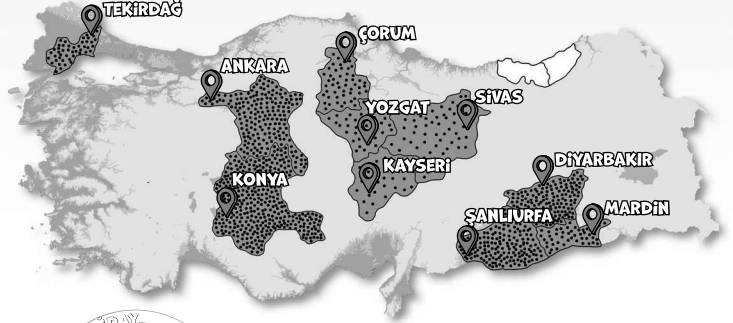

A) TAHILLAR

1. BUĞDAY

- Olgunlaşma döneminde kuraklık ister.
- Türkiye genelinde yetiştirilen bir üründür. En fazla İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu'da yetişir.
- Konya üretimde ilk sıradadır.
- Karadeniz'de yaz yağışlarından dolayı ekimi azalır. Trabzon ve Rize'de yok denecek kadar azdır.
- Buğday temel besin maddesi olması ve uzun yıllar saklanabilmesinden dolayı en fazla üretilen üründür.
- İklimle ilgili olarak üretimde dalgalanmalar olur.

Buğday üretim alanları:

Konya, Ankara, Tekirdağ, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Çorum, Yozgat, Sivas, Kayseri

2. ARPA

- Buğday üretim alanlarıyla paralellik gösterir.
- Buğdaya göre daha kısa sürede olgunlaşır.
- Buğdaya göre soğuğa ve sıcaklığa daha fazla dayanıklılık gösterir.
- Hayvan yemi olarak ve bira üretiminde kullanılır.

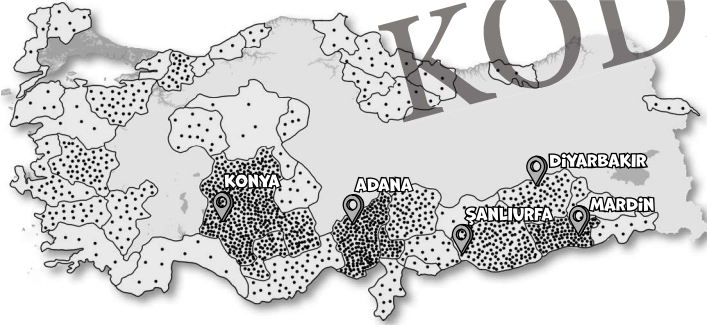

Arpa üretim alanları:

Konya, Ankara, Kırşehir, Eskişehir, Şanlıurfa, Mardin, Diyarbakır

3. MISIR

- Buğdaydan 8 kat fazla su ister.
- Karadeniz doğal yetişme alanıdır.
- Yem, yağ, biyoyakıt alanlarında kullanılır.
- GAP'la Güneydoğu Anadolu'da, KOP'la İç Anadolu'da sulama imkanlarının artmasıyla üretimi artmıştır.
- Konya, Adana, Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Şanlıurfa, Sakarya ve Manisa önemli üretim alanlarıdır.

4. ÇELTİK

- Sulak alanlarda yetiştirilir.
- Yetiştirme alanları akarsularla paralellik gösterir.
- Bataklık sivrisineklere neden olur. Sivrisineklere sıtma hastalığını yaydıkları için çeltik üretimi devlet kontrolündedir.
- Edirne, Samsun, Çorum, Balıkesir, Çanakkale önemli çeltik üretim alanlarıdır.

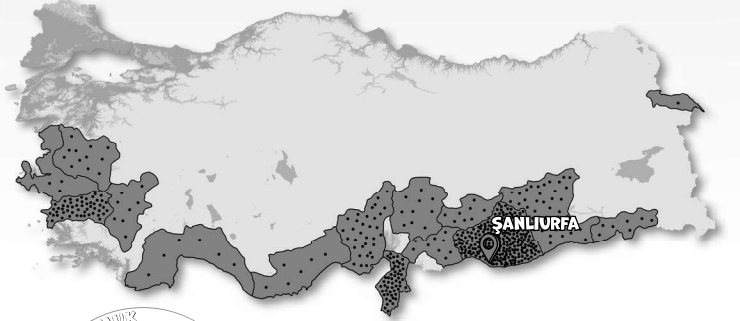

B) ENDÜSTRİ BİTKİLERİ

1. PAMUK

- Tekstil sanayisinin ham maddesidir.
- Kâğıt, yağ, tıp alanlarında kullanılır.
- Büyüme döneminde su, olgunlaşma döneminde kuraklık ve sıcaklık ister.
- GAP ile beraber sulama imkânlarının artmasıyla Güneydoğu Anadolu'da üretimi fazla artmıştır.
- İç ve Doğu Anadolu'da yaz sıcaklıkları düşük olduğu için yetiştirilmez.
- Karadeniz'de yaz yağışlarından dolayı yetişmez.
- Iğdır'da mikroklima iklimden dolayı yetiştirilebilir.

Pamuk üretim alanları:

Güneydoğu Anadolu, Ege, Akdeniz
İl: Şanlıurfa (%40)

Tütün üretim alanları:

En fazla Ege'de yapılır. Denizli, Manisa, Uşak, İzmir. Ayrıca Adıyaman, önemli üretim alanlarındandır.

2. TÜTÜN

- Kıraç arazilerde iyi verim alınır.
- Yetiştirme döneminde su, olgunlaşma döneminde kuraklık ister.
- Kaliteyi korumak için üretimi devlet kontrolündedir.
- Amerikanın keşfiyle beraber dünyaya yayılmıştır.
- Fındık ve üzümünden sonra Türkiye'nin en önemli tarımsal ihracat ürünüdür. Fakat 2012 sonrasında ihracattan çok ithalatı yapılmaktadır.
- İlk tütün üretimi Osmanlılar zamanında 1687 yıllarında Makedonya'da yapılmıştır.

3. ZEYTİN

- Düşük kış sıcaklıklarında yetiştirilemez.
- Bu yüzden yetiştirme alanı Akdeniz iklimidir.
- En fazla üretim Ege Bölgesi'nde kısmında yapılır.
- Ege'de üretilen yağlık zeytindir.
- Marmara'da üretilen sofralık zeytindir.
- Akdeniz kıyılarında zeytin yerine ekonomik değeri daha fazla olan ürünler tercih edilir.
- Doğu Karadeniz'de mikroklima iklimden dolayı zeytin yetiştirilir.
- Bir yıl fazla bir yıl az ürün verir. Son yıllarda modern tarım yöntemleri ile bu durum azalmıştır.

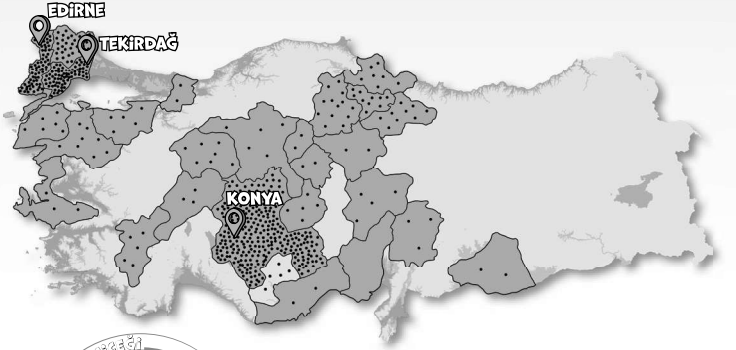

Zeytin üretim alanları:

Ege, Marmara, Akdeniz, Güneydoğu Anadolu. Aydın (Yağlık), Gemlik (Sofralık)

4. AYÇİÇEĞİ

- Yaz sonunda hasat edilir.
- En fazla yağ üretiminde kullanılır.
- Hayvan yemi ve çerez olarak kullanımı da vardır.
- Büyüme döneminde su, olgunlaşma döneminde sıcaklık ve kuraklık ister.
- En fazla Trakya'da üretimi yapılır.
- Konya'da son yıllardaki ikinci ürün arayışında ön plana çıkmıştır ve üretimi artmıştır.

Ayçiçeği üretim alanları:

Marmara (Trakya), İç Anadolu, Orta Karadeniz. Tekirdağ, Konya, Edirne üretimi ön sıradır.

5. ÇAY

- Anavatanı Çin ve Hindistan'dır.
- Batum'da yapılan incelemeler sonrasında ilk çay üretimi 1938 yılında yapılmıştır.
- Yıl içinde düzenli ve yüksek yağış ister.
- Bol yıkanmış asidik, kireçsiz toprak ister.
- Türkiye'de üretim 6 ay sürer.
- Uygun iklimlerde üretimi 12 ay sürer.
- Çay toplandığında çabuk bozulur. Bu yüzden zaman kaybetmeden fabrikaya götürülüp işlenmelidir.
- Üretim yıllar içinde düzenli artış gösterir

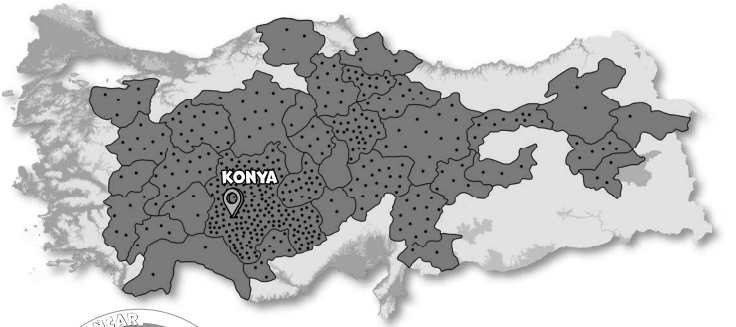
Çay üretim alanları:

Doğu Karadeniz. Rize, Artvin, Trabzon, Giresun

6. ŞEKER PANCARI

- Türkiye'nin her yerinde yetiştirilebilir ancak daha çok iç kesimlerde üretilir. Kıyı kesimlerde getirisi daha yüksek ürünler tercih edilir.
- Şeker pancarı toplandığında çabuk bozulduğundan fabrikaya götürülmelidir. Bu nedenle fabrikalar tarım alanlarına yakın kurulur.
- Şeker pancarı hayvan yemi olarak da (küspe) kullanılır. Hayvancılığa da etkisi vardır.
- Devletin her yıl belirlediği üretim kotası vardır.
- İlk şeker fabrikası 1926 yılında Kırklareli şehrinde kurulmuştur. (Alpullu Şeker Fabrikası)

Şeker pancarı üretim alanları:

- İç Anadolu
- Konya en fazla üretim olan il.

7. ÇAY

- Çoğunlukla kozmetikte kullanılır.
- Üretimin yüzde %80'i Isparta'dan karşılanır.
- Dünya gül üretiminde Türkiye ve Bulgaristan en önemli paya sahip ülkelerdir.
- Üretilen güller özellikle gül yağı olarak ihraç edilir.
- Üretim alanları: Isparta (%80), Afyonkarahisar, Denizli, Burdur.

8. ANASON

- Rakı yapımında ve tıp alanında kullanılır.
- Sıcak iklim ve kireçli toprak ister.
- Üretim alanları: Burdur, Denizli

SAKARYA

AFYONKARAHISAR

COĞRAFYANIN KODLARI

11. YER FISTIĞI

- Sıcaklık ve su ister.
- Çerez ve bisküvi üretilir.
- Hayvan yemi olarak kullanılır.
- Yağ üretiminde de kullanımı vardır.
- Üretim alanları: Adana, Osmaniye

9. HAŞHAŞ

- Her bölgede yetiştirilebilir.
- Uyuşturucu yapımında kullanıldığı için üretimi devlet kontrolündedir.
- Hamur işlerinde kullanılır, yağ üretilir kalan kısmı ise hayvan yemi olarak kullanılır. Üretim alanları: Afyonkarahisar, Denizli, Konya.

10. KETEN-KENEVİR

- Keten:** Özellikle dokumada kullanılır. Bezir yağı üretimi yapılır. Afyonkarahisar 1.sıradadır.
- Kenevir:** Çuval ve halat yapımında kullanılır. Uyuşturucu yapımında da kullanıldığı için üretimi devlet kontrolünde yapılır. Üretim alanları: Batı Karadeniz: Sakarya, Kastamonu, Sinop, Zonguldak, Samsun.

12. SOYA FASULYESİ

- Bol su isteyen bir üründür.
- Protein oranı yüksektir.
- Anavatanı Güneydoğu Asya'dır. Türkiye'de 1930'lu yıllardan günümüze üretimi vardır.
- Soya yağ üretiminde, soya unu, soya eti, soya peyniri, soya sütü gibi birçok alanda kullanılır. Üretim alanları: Adana (%63), Mersin (%22), Osmaniye (%6).

C) BAKLAGİLLER

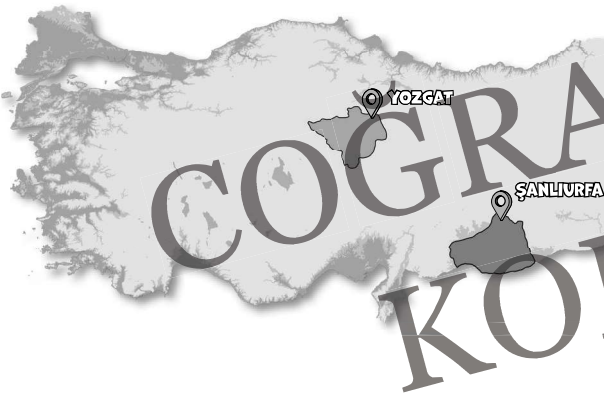
1. NOHUT

- Kurak iklimleri sever.
- Baklagiller içinde en fazla nohut yetiştirilir.
- Türkiye dünya nohut üretiminin %4'ünü karşılar.
- Nohut üretim alanları: İç Anadolu, Ege, Akdeniz, Güneydoğu Anadolu. Ankara (%15), Yozgat (%14), Kırşehir (%12), Konya (%8), Kırıkkale (%5).

2. KURU FASULYE

- Su isteyen bir bitkidir. Yükseltisi fazla olamayan ve yazın sulanabilen ovalarda iyi yetişir.
- Kuru fasulye üretim alanları: İç Anadolu (%62). Niğde, Konya, Karaman, Bitlis

3. KIRMIZI MERCİMEK

- Kuraklığa dayanıklı bir bitkidir.
- Besin değeri yüksektir.
- Türkiye dünya mercimek üretiminin %4'ünü karşılar.
- Kırmızı mercimek üretim alanları: Güneydoğu Anadolu (%96). Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Batman, Siirt

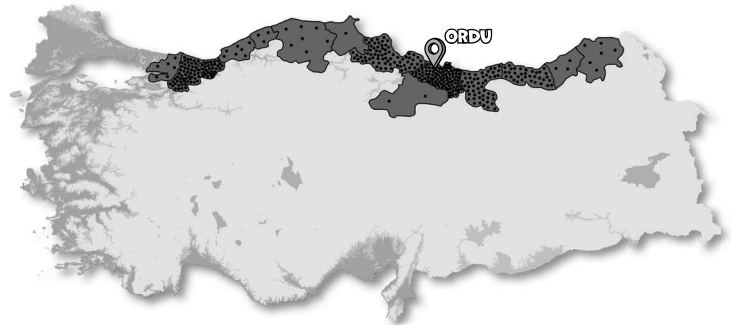
4. YEŞİL MERCİMEK

- Kuraklığa dayanıklı bir bitkidir.
- Besin değeri yüksektir.
- Türkiye dünya mercimek üretiminin %4'ünü karşılar.
- Yeşil mercimek üretim alanları: Yozgat (%40), Konya (%23), Kırşehir (%13), Çorum (%8), Ankara (%4).

D) MEYVELER

1. FINDIK

- Dünya fındık üretiminin %62'sini Türkiye karşılar.
- İtalya, Gürcistan, Azerbaycan Türkiye'den sonra gelen önemli üreticilerdir.
- Nemli ve ılıman bir iklim ister. Bu yüzden ülkemizde Karadeniz ikliminde üretimi yapılır.
- Fındık yemiş olarak, pastacılıkta, çikolata üretiminde kullanılır.
- Üretimde yıllar içinde dalgalanmalar olur.
- %15-20 oranında iç piyasada tüketilir.

Fındık üretim alanları:

Ordu, Samsun, Giresun, Sakarya, Düzce, Trabzon

2. ÜZÜM

- Türkiye'de en çok yetiştirilen meyvedir.
- -15 °C'ye kadar dayanıklı olduğu için Türkiye'nin birçok yerinde yetiştirilebilir.
- Işık isteği fazladır. Güneş bol olduğunda tatlılık oranı artar.
- Türkiye'de üretilen üzümün %60'ı çekirdekli üzüm, %40'ı çekirdeksiz üzümdür.
- Üzümlerin %40'ı kuru üzüm, %21'i sofralık, %20'si pekmez yapımında, %15'i alkol yapımında kullanılır.
- Dünya çekirdeksiz kuru üzüm ihracatında Türkiye 1. sıradadır.

Üzüm üretim alanları:

- Ege ilk sıradadır. Manisa, Denizli, Mersin önemli üreticilerdir.
- Manisa kuru üzüm üretiminin %90'ını karşılar.

3. TURUNÇGİL

- Turunçgiller: Portakal, mandalina, limon, greycourt, turunc meyvelerinin genel adıdır.
- Kış meyveleridir ve su oranları yüksektir. Bu yüzden don olaylarına karşı dayanıklı değildirler.
- Kışların ılık geçtiği Akdeniz ikliminde yetişirler.
- Narenciye ismiyle de bilinirler.
- Mikroklima özelliğinden dolayı Doğu Karadeniz kıyılarında üretilir.
- Turunçgiller içerisinde en fazla üretilen son 2 yıldır mandalınadır.

Turunçgil üretim alanları:
Akdeniz (%83), Ege (%17). Adana, Mersin, Antalya, Hatay, Muğla

4. ANTEP FISTIĞI

- Yüksek sıcaklık ve yaz kuraklığı ister.
- Kış soğuklarına karşı dayanıklı değildir.
- Türkiye ABD, İran ile birlikte dünya üretiminde önemli bir paya sahiptir.

5. ELMA

- Soğuk kış şartlarına dayanıklıdır. Kış dinlenmesinde odun kısımları -35/-40 derecelere kadar dayanır.
- Bu yüzden Türkiye'de üretim alanı geniştir.
- Elma üretim alanları: Isparta, Karaman, Niğde, Antalya, Kayseri

Antep fıstığı üretim alanları:

- Şanlıurfa (%37), Gaziantep (%31), Siirt (%14)

6. MUZ

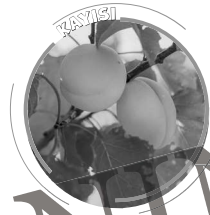
- Tropikal iklim meyvesidir. Bol sıcaklık ve nem ister.
- Don olaylarına karşı hassastır.
- Muz üretim alanları: Mersin (Anamur), Antalya, Adana, Hatay

7. KAYISI

- Türkiye dünya kayısı üretim ve ihracatında 1. sıradadır.
- Kayısı don olaylarına karşı hassastır.
- Kayısı üretim alanları: Malatya tek başına %65 üretim yapar. Mersin, Kahramanmaraş, Elâzığ, Iğdır diğer üretim yapan illerdir.

8. İNCİR

- Kış ılıklığı ister. Don olaylarına karşı hassastır.
- Kuru incir üretiminde Türkiye dünyada birincidir.
- İncir üretim alanları: Aydın yarısından fazla üretimi tek başına yapar.

SEBZECİLİK

- Türkiye sebze üretiminde dünyada 4.sırada yer alır.
- Bu durum Türkiye'deki iklim çeşitliliğinin sonucudur.
- Sıcaklığın fazla düşmediği Akdeniz ve Ege bölgelerinin kıyı kesimlerinde sebzecilik faaliyetleri daha yaygın yapılır.
- Modern sera yöntemleriyle beraber her mevsim üretimi yapılabilmektedir.
- Domates en fazla yetiştirilen sebzedir. Domates dışında karpuz, kavun, patlıcan, biber, hıyar yetiştirilen önemli sebzelerdendir.
- Türkiye dünya domates üretiminde 3. hıyar üretiminde 2. sıradadır.
- Adana önemli kavun ve karpuz üretim alanıdır. Domates üretiminde en önemli il Antalya'dır.

BİLGİ KÖŞESİ

YULAF

Besleyici değeri yüksek tahıllardandır. Glütin içermemesi, vitamin, mineral ve lif yönünden zengin olması yulaflı sağlıklı besinler arasına sokmaktadır. Süt, su, yoğurt ile tüketilen yulaf sporcuların tercih ettiği önemli besinlerden biridir. Genelde hayvan yemi olarak kullanılır.

TARIM PEKİŞTİME ETKİNLİĞİ

- A) Aşağıda çeşitli tarım ürünleri renklendirilerek verilmiştir. Bu tarım ürünlerinin en fazla yetiştirildiği illeri haritada bularak doğru renge boyayınız.
- B) Aşağıda verilen haritadaki illerin isimlerini üzerine yazınız.
- C) Aşağıdaki haritada Türkiye'deki fay hatlarını kabaca çiziniz ve üzerine isimlerini yazınız.

Pamuk	Çeltik	İncir	Kayısı	Çay	Tütün	Üzüm	Elma
Fındık	Nohut	Mısır	Soya Fasulyesi				